

โครงการพัฒนาพื้นที่ลุ่มน้ำปากพนัง อันเนื่องมาจากพระราชดำริ จังหวัดนครศรีธรรมราช

สาระสำคัญของโครงการ

ข้อมูล ณ วันที่ 1 กันยายน 2568

ความเป็นมาของโครงการ : จากการที่ปริมาณน้ำในหน้าแล้งมีน้อยลง ทำให้น้ำเค็มรุกเข้ามาในแม่น้ำปากพนัง จนเกิดปัญหาขาดแคลนน้ำจืดเพื่อการเกษตรและการอุปโภคบริโภค พระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร ทรงมีพระราชดำริความว่า “ให้ทำประตูปรับน้ำอุทกวิทยาประสิทธิ์ ที่ปากแม่น้ำ เพื่อแก้ปัญหาหน้าแล้ง น้ำท่วม และน้ำเค็ม ให้ประชาชนมีน้ำบริโภค และน้ำทำการเกษตร” รวมทั้งทรงโปรดให้หน่วยราชการที่เกี่ยวข้องให้ความช่วยเหลือ เพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตของราษฎรในท้องที่ดังกล่าวให้ดีขึ้น

เมื่อเดือนตุลาคม 2542 กรมชลประทาน ได้ดำเนินการก่อสร้างประตูกันแม่น้ำปากพนัง และปิดประตูเพื่อแยกน้ำจืดและน้ำเค็มในแม่น้ำปากพนังออกจากกัน ส่งผลให้สภาพพื้นที่เปลี่ยนแปลงไป จากการสำรวจของกรมประมงในเบื้องต้นพบว่า หลังจากปิดประตูกันแม่น้ำปากพนังมีผลทำให้สัตว์น้ำในแม่น้ำปากพนัง บางชนิดสูญหายไป

จากสภาพของนิเวศวิทยาที่เปลี่ยนแปลงไป จึงทำให้เกิดผลกระทบต่อพื้นที่ในระยะยาว กรมประมงจึงได้สนับสนุนพันธุ์สัตว์น้ำเพื่อปล่อยลงสู่แหล่งน้ำธรรมชาติและส่งเสริมอาชีพการเลี้ยงสัตว์น้ำแก่เกษตรกรที่อาศัยอยู่บริเวณสองฝั่งแม่น้ำปากพนังเพื่อพัฒนากิจกรรมด้านการประมงในพื้นที่ลุ่มน้ำปากพนังช่วยให้เกิดการพัฒนาศักยภาพพื้นที่อย่างเป็นระบบ พัฒนาคุณภาพชีวิตของเกษตรกรในพื้นที่และก่อให้เกิดการใช้ประโยชน์ของทรัพยากรอย่างถูกวิธี

เป้าหมายโครงการ :

- ผลิตพันธุ์สัตว์น้ำ จำนวน 1,500,000 ตัว
- ปล่อยพันธุ์ปลาตะเพียนขาว จำนวน 1,500,000 ตัว
- ถ่ายทอดความรู้และเทคโนโลยีด้านการประมง จำนวน 80 ราย
- ส่งเสริมและพัฒนาอาชีพการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ
- จัดเรียนรู้และสาธิตการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ จำนวน 1 แห่ง
- สาธิตการเลี้ยงปลาดุกในกระชัง

งบประมาณ : 330,900 บาท

ตัวชี้วัด

- กิจกรรมผลิตพันธุ์สัตว์น้ำ
 - เชิงปริมาณ : ผลิตพันธุ์ปลาตะเพียนขาวเพื่อปล่อยลงสู่แหล่งน้ำธรรมชาติ จำนวน 1,500,000 ตัว
 - เชิงคุณภาพ : ทรัพยากรสัตว์น้ำในแหล่งน้ำ มีความอุดมสมบูรณ์ขึ้น
- กิจกรรมถ่ายทอดความรู้และเทคโนโลยี ด้านการประมง
 - เชิงปริมาณ : เกษตรกรได้รับความรู้ด้านการประมง จำนวน 80 ราย
 - เชิงคุณภาพ : เกษตรกรมีผลผลิตสัตว์น้ำเฉลี่ยเพิ่มขึ้น ร้อยละ 3 (ปีงบประมาณ 2567 เกษตรกรมีผลจับสัตว์น้ำเฉลี่ยรวม 127.35 กิโลกรัมต่อราย สามารถลดรายจ่ายในครัวเรือนได้ 7,004.25 บาทต่อราย)

วัตถุประสงค์ของโครงการ :

- ส่งเสริมและพัฒนาการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำให้แก่เกษตรกรในพื้นที่โครงการ
- เพื่อถ่ายทอดความรู้และเทคโนโลยีการเลี้ยงปลาสลิดในบ่อดิน ให้แก่เกษตรกร ในเขตโครงการพัฒนาพื้นที่ลุ่มน้ำปากพนัง อันเนื่องมาจากพระราชดำริ
- ฟื้นฟูทรัพยากรประมงในพื้นที่ลุ่มน้ำปากพนัง เพื่อเป็นแหล่งอาหารประเภทโปรตีนแก่เกษตรกรในพื้นที่

หน่วยงานรับผิดชอบ :

- สำนักงานประมงจังหวัดนครศรีธรรมราช
- สำนักงานประมงจังหวัดพัทลุง
- ศูนย์พัฒนาประมงพื้นที่ลุ่มน้ำปากพนัง อันเนื่องมาจากพระราชดำริ

- กิจกรรมจัดเรียนรู้และสาธิตการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ
 - เชิงปริมาณ : มีจัดเรียนรู้และสาธิตการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำจำนวน 1 แห่ง
 - เชิงคุณภาพ : มีข้อมูลการถอดแบบเรียนรู้ประจำจัดเรียนรู้และสาธิตการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ

ผลการดำเนินงาน

กิจกรรม	หน่วยนับ	แผน	ผล	%
ผลิตพันธุ์สัตว์น้ำ	ล้านตัว	1.5	1.53	102
- ปล่อยพันธุ์ปลาตะเพียน / คลองชะอวด คลองเชียรใหญ่ อ่างน้ำทำนบ 1 เป็นต้น (ศูนย์ปากพนัง ฯ)				
ถ่ายทอดความรู้	ราย	80	80	100
- การเลี้ยงปลานิลและปลาดุกในบ่อดิน (ปจ.นครศรีฯ และ ปจ.พัทลุง)				
จัดเรียนรู้และสาธิต	แห่ง	1	1	100
- การเลี้ยงปลาดุกในกระชัง (ศูนย์ปากพนัง ฯ)				

ผลการเบิกจ่าย

งบประมาณ	ได้รับ 100 %	เบิกจ่าย	ร้อยละเบิกจ่าย
ตามแผนรวม	330,900	307,834.94	93.03
แยกรายหน่วยงาน			
ศูนย์ปากพนังฯ	268,700	253,082.94	94.19
ปจ.นครศรีฯ	41,100	38,852	94.53
ปจ.พัทลุง	21,100	15,900	75.36